

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

Ó-vár Vizi utca. 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenként kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: soronként 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

(1) Szemle. A közfigyelmet most kiválólag foglalkoztatja a nápoly-szicíliai királyságban kitört forradalom. Ez, miután a két ország az alkotmányos követelések phasisain siker nélkül ment át, most Aetnakint tört ki, s végül a az ottani dynastiát eltemetni, megsemmisíteni nemcsak az egészen fellázadt Szicília, de még Nápoly felett is a Bourbonok uralmát.

Európa diplomatiája mindent elkövetett, hogy ezen eseményeket az ottani királyokkal megelőztesse, hasztalanul. Tíz éven át a szép olasz tartományok a legszomorítóbb üldözések színhelyei voltak. A ki a nép alkotmánya mellett szót emelt, a börtönben rothadt, az üldözö sbírek gyanúsítása is elég volt feldülni ott a családok boldogságát, anynyira, hogy az angol túlmérsékelt tory párt egyik legkitűnőbb talentuma már fél tized év előtt egy kebelrázó iratban festette le az ottani állapotokat, elbeszélvén, hogy világnévi államférfiak, politikai vétekért hogyan lánczoltattak össze a közönséges utirablókkal, s vettek a legegésztetlenebb börtönökbe, elaljasodott gonosztevők társaságába és kószjára.

Már akkor az angol és francia diplomatia élénken sürgette az emberiebb bánásmódot s a nép jogainak visszaadását: de Ferdinánd király mint különben is — Bourbon lévén — mely ellensége a Napoleon névnek, szilárdan, vagy mint a diplomatia is kimondá, makacsan utasított vissza minden külső sürgetést, s éppen mit sem változtatott elnyomó rendszerén, minek következménye lön, hogy ezen nagyhatalmak és Nápoly közt a diplomatiái viszonyok megszakadtak.

Midőn nem régen Ferdinánd megholt s fia lépett a trónra, a szomszéd nagyhatalmak felujták a diplomatiái összeköttetést, s ismételve sürgeték, hogy a király állítsa vissza az alkotmányt, s szüntesse meg a visszatört rendszabályokat, melyek a mult évtized végén elviharzott forradalomban lették alapjokat. — Am az ifjú király — kinek első fellépése reményekkel kecsesgette Európát — csakhamar kiintette, hogy atya nézeteit s jellemét örökölte. Semmi tanács, semmi követelés nem bírhatta őt engedésre, nem az Olaszországban történt nagy változások sem. Ignorálva a világeseményeket, katonáiban és zsoldos svájci csapatjaiban látta a főhatalom a rend fenntartásának eszközeit; éppen nem ismerve azon francia mondat alapposságát: „La liberté seule a su sauvegarder l'ordre, le droit, la famille et la propriété, (csak a szabadság képes biztosítani a rendet, a jogot, a családot, és a tulajdont).

Később midőn magok a svájci csapatok is hűtlenné lettek ezen szigorú uralkodáshoz, dacára annak, hogy Olaszország szomszéd részeiben trónok omlottak össze, s Nápolyban a concessiók, jelesen az angolok által folyvást sürgettek, az ottani kormányzat nem hogy engedett volna, de még szigorubbá tette rendszabályait, annyira, hogy az angol miniszterek oly hangra fakadtak, mely a diplomatiában szokatlan, s egyenesen kimondák, hogy a kormány zsarnoksága a dynastiát buktatja meg, s a forradalom kikerülhetlen.

Sajnos, hogy Európa elnézi még, hogy a népek ez utolsó, ezen irtózatossá eszközökhöz folyamodjanak, sajnos, hogy az államok kebelében a viszonyok oda fejlődhetnek, hogy az ököl joga tegyen igazságot, hogy nincs egy látható legfőbb hatalom, ki itélve parancsoljon s megmentse az emberiséget az irtózatossá vérontásoktól, melyek oly sok ember-telenséggel járnak együtt, s a civilizatio szép előhaladása elébe vértájakból s holtestekből raknak áthághatlan gátokat.

A mi megjósolva volt, megtörtént. Szicília miután hasztalan várta az engedményeket, fölkel, fölázadott, kivívni vérel azt mit szóval hasztalan követelt. Hova vezet a válságos lépés a szerencsétlen tartományt, azt az Isten tudja. Annyi mindenesetre áll, hogy egy ország marcon-goltathatik, de el nem vesztet többé, szorosabb combination alatt egymással az emberiség, hogyssem bármintó kényuri hatalom népeket törülhessen el a földszínéről. És így tagadhatlan, hogy nagy válság fenyegeti a Bourbon dynastiát.

Es ezen válságot még nagyobbak látjuk, ha valósul, hogy a szicíliai lázadásban az angolok keze működik, s hogy Garibaldi kalózszerű vállalatát angol pénz segíti.

A kik szemlélnék rendszeresen olvassák, emlékezni fognak azon leleplezésre, mit az obsbornei látogatásról tettek, hol Palmerston és Napoleon közt arról volt szó, hogy Egyiptom és Szicília függetlenné tétecsék angol suzerainitás alatt, Törökország helyébe létesíttessék egy új Görögbirodalom. — Most habár a francia sajtó duzzogni látszik a szicíliai angol machinatiókon, ha keletre tekintünk, s látjuk, hogy az orosz óriás serget von össze a Pruth felé, a török, szláv, román tartományok kitűrélfelben; önkénytelen arra jövünk, hogy a francia harag csak színész, hogy minden ki van már tervelve, s az obsbornei határozat közeledik a teljesítéshez.

Az angolok s németek révedezését a francia invasio ellenében mind csak politikai ürügynek tekintjük, világcélból nagy mérvű fegyverkezésekre; és nem tudja semmi ellenkező jelenség fejünkbe verni azon hitet, hogy Napoleon végcéllja lehetne Angol- és Németország megalázása. Az orosz uralom oly rémitő mérvben nevededik és foghat nevedekni a közlebbi napokban, hogy szemből vele Franciaország kénytelen az angol és közép-Európa szövetségét, valamint ezek a francia szövetséget életkérdésnek tekinteni.

A világegyensúly szemben az északi kolossussal, csak a nyugati coalitio alapján lehet biztosítva.

Ezen kifejtett helyzetben, a kisebb hatalmaknak vagy az európai rendszerhez kell simulniuk, vagy veszniük; vagy egy harmadik lehetőség esetében elvégre mind az orosz befolyás alá esniük. — Ezen felfogásban lehetni fel Szicília sorsának kulesát, ha csakugyan való az, hogy az ottani forradalom alatt angol kezek lappanganak.

Adakozás az erdélyi Széchenyi alpitványra. (A K. Közl. idei 35-ik sz. értelmében.) — Bőllön, május 8-án, 1860. — Nincs szebb polgári kötelev, mint elvégezni a haza azon nagy férfainak tisztelésében tartani, kik a közjó, a hazai ügy fejlesztése, virágoztatása és előmozdítása által magukat érdemeltették. A hálá-emlék ezen megtagadása: polgári bűn volna. — Ily szempontból rendeztem a bőllői ev. ref. szent-egyházban gyászünnepeket május 6-ára, a legnagyobb honfi, a legnagyobb magyar gr. Széchenyi Istvánért; hogy a nép alsóbb osztálya is tanulja tisztelni őt, kinek sirja felett két testvér-haza áll gyászban; s látván az ő életét, melyet mind haláláig a legtisztább honszerelmek ékített: büszkeséggel nevezze honfitársának; hevüljön fel, szellemét örökölvén az elhunyt nagy férfinak, a közhaza sorsa iránt, megteenni mindazt, mit köre szerénti tehetsége enged.

A templom zsufoltságát, nemcsak Bőllön nagyobb része, hanem N.-Ajta és Hidvég díszes uri koszorúja is jelen lévén e gyászünnepeken.

Sőt lepel borítá a székelyek, koronát s több székeket, sütebb volt a fájdalom és bánat, mely minden arcon elterült, a mely végre hangos zokogásban tört ki. Az egyserű gyászünnepeket a „Szózat“ zárta be, melyet B. L. B. L. kisasszonykák, S. S. orvos, B. S. urak és B. J. nagy-ajtai Cz. F. bőllői os. tanítók oly meglepő szépen énekeltek el: hogy az ének alatt fennálló gyülekezet elragadtatással hallgatta mindvégig.

Istenitisztelt végzetével, a vallásosság és vendégszeretetről híres Bora család uri lakába mentünk, hol gazdag teríték várakozott. Mert a székely gyakorlat az még most is: ha temetünk, torozunk is. Azonban tisztelt az ily torozásnak, mely a hazán kezdődött s az imádott hazán is végződött. Lakoma végével a lelkes hazafi, ritka emberbarát H. J. ur emelt poharat, meleg szavakkal fejtegetvén, hogy gr. Széchenyi emléket csak úgy tartjuk tisztelésben, ha szellemét örökölvén, nyomdokait követjük; s mai gyászünnepeink csak úgy lesz méltó a két haza legnagyobb halottjához: ha az tettekben nyilatkozik.

Minden szemem könnyre rezgett: az öröm tiszta könnye; minden kebel hevesen hullámzott a boldogság érzetétől, s öröm volt nézni, mint siet mindenki azon kis asztalhoz, hol egy aláírás iv fektűt ezen kezdettel:

A kolozsvári nemzeti színháznál létesítendő Széchenyi drámai pályadíj alapítókéjéhez.

Megkezdte az aláírást 10 fttal maga az indítványozó tisztelt ur. Midőn ezen, oly meglepő eredménnyel, csak perezt alatt bégylt hazafi adakozás elküldése rám bízott, megtszelve érezvén magamat, s büszke lévén a kezdemények után csaknem elsőkre; tisztelettel kérem a t. szerkesztőseget az idezart 76 osztr. ftt a színházi országos választmányhoz átteni*), hogy ezen összeg a fennebb kijelölt szent célra fordíttassék, s az aláírás ivet mint számadást becses lapjában közreadni sziveskedni.

A kolozsvári nemzeti színháznál Széchenyi név alatt létesítendő drámai pályadíj alapítókéjéhez adakoztak: Hollaki József 10 ft, Hollaki József, Bora Anna 2 ft, Hollaki Ilka urhölgy 1 ft, Hollaki Berta urhölgy 1 ft, Bora Sándor 10 ft, Bora Sándorné, Mártonfi Krisztina Gejza fia nevében 5 ft, Henter Sándor 5 ft, Henter Sándorné, Gyulai Anna 1 ft, Gyulai Lajos 2 ft, özvegy Bartha Zsigmondné, Bora Juliánna 4 ft, Bora Rozália urhölgy 10 ft, Bartha János 4 ft, Bartha Sándor 2 ft, Joó Imre 4 ft, Joó Imrenő, Szilágyi Juliánna 1 ft, Apor László 1 ft, Apor Lászlóné, Bora Borbóra 1 ft, Gazdag István, Szekeres Mária 1 ft, Forró Józsefné, Losonecz Rozália 1 ft, Simonfi Sámuel orvos 1 ft, Benedek János n.-ajtai os. tanító 1 ft, Benedek Jánosné, Kovács Zsuzsanna 1 ft, Biró Sándor 1 ft, Gáspár Bogdán kereskedő 1 ft, Sebestyén Károly ref. lelkész 2 ft, Sebestyén Károlyné, Benedek Juliánna 1 ft, Nagy István és neje Thury Luiza 2 ft, összesen 76 ft, azaz hetvenhat forint osztr. érték, azonban az adakozási ivet nyitva tartom, s bármí keves összeg gyűljön is a fennebbi szent hazai és nemzeti célra, honfi kötelevének ismeri haladéktalan felküldeni

Sebestyén Károly,
bőllői ref. lelkész.

Az erdélyi o. Múzeumhoz beérkezett adományok sora I. Közlemény. A.) Természetiek: Földvári Mihálytól 26 darab eszma. Zudor Gyulától 1 nagy tengeri eszma. Gr. Lázár Józseftől 1 kókuszó, 1 szarvas hal, 4 eszma. Mészai Józseftől 2 kecskeköröm (öslényi csigafaj). Kozma Istvántól 90 eszma. Filker Elektől kis csigák gyűjteménye. Zatureczky Istvántól 10 fel kövület. György Lászlótól 4 kövület eszma.

*) Azt hiszem, hogy a derék lelkész ur, valamint a hazafias adakozók nem ellenzik, hogy kinaodott ígéretem szerint, ezen összeget is a helybeli kisegítő pénztárhoz tetteim be, s csak akkor fogom onnan kivenni s a színházi országos választmányának átadni, mikor pénzben és ajándékokban a honfi áldozatok befizetése látom, hogy így ezen alapítvány összeg a színházra éppen most folyó adakozástól elkülönítve legyen, s az országos választmányt az aprólékos küldemények beszámolásával ne terheljem.

9 darab kövület. Somlyai Lászlótól 1 darab mésztuff (ugy nevezett vasvirág). Papp Józseftől 24 darab csiszolt kőtábla. Dr. Nagel Emiltől 2 darab ásvány és 1 hólyagkő. Rajcsics Ferencztől 1 kis skorpió, 1 kövült öslényi fog. 1 Mamuth koncefj, 1 darab Libethenit. Ince Károlytól 8 darab ásvány és kövület.

Brassai Sámuel,
muzeumi h. igazgató.

Jegyzet. Kettőről kell bocsánatot kértünk. Egyikért azért, hogy a tisztelt beklődő urak és asszonyságok teljes ezimeit ki nem irtuk; ezt részint helykimelésből tettük, részint mivel némelyikökről teljes ismeretünk nem lévén, ezeknek elhagyása a többiekkel szembe mintegy hanyagsági bántalom szinét viselhette. Hissz annyi a mennyit feltettünk elég arra, hogy a tisztelt áldozók adományaik beérkezéről értesüljenek. Másodszor bocsánat a rend hiányáért, A bérrendezéssel járó temérdek munka csak ennek folyamában elékerülő sorban engedi jelentésünket közölni. (Polytatjuk.)

Gr. Széchenyi István gyászünnepe M.-Vásárhelyt. Az emberi kebel végzetes alkotásában rejlik, hogy egy nagy fájdalom ha kikokoghhatja magát, mintegy enyhülést érez általa, mintha a fájdalom könnyű valami enyhítő balsam varázserejével hatnának a szív keserveire. A magyar nemzetnek sok fájdalmas esemény siratása jutott részbe; azonban melyrehatóbb alig rendíthet meg egyes fiai keblét, mint a legnagyobb magyarjának gróf Széchenyi Istvánnak véletlen halála. A két hon e legnagyobb halottja fölött gyászünnepeket tartva — fájdalmát a hit vigasztaló templomaiba kikokogni seregleg egytű M.-Vásárhely székely és más ajku vidéke is e folyó május 12-én M.-Vásárhelyt. Az ünnepélyt megelőzőt napon már az utcák hosszu során csaknem minden ablakból önként kitűzött fekete zászlóknak végtelen tömege mutatá kívülről is, hogy nekünk nagy gyászunk van. 12-én korán reggel már roppant számú vidéki lakosság seregleg össze az oly kedves emléktől volt székháza eleibe, az ugynevezett székely fapiaczra, honnét 9 órakor méla csendben lemenő tömegestől az aranykereszt előtti sétátra, a város gyászszeregéhez csatlakozandó. — Ide gyűlnek egybe e város és vidéknek honszerelében oly duskeblt hölgyei is meglepő szép számmal m. e. 300-an merőbe fekete gyászban öltözve, és 9 óra után a város összes harangjainak bus zugása mellett, mintegy 400 egő fáklját tartó ifjak által képzett sorok között megindulnak a lelkes honleányok gróf Bethlen Gábor urnó vezetésével a rom. katonaiusok nagy templomába. Utánok a férfiak beláthatlan tömege, vegyesen a különböző vidék arisztokrátiája, nemessége, várospolgárság, nagy számú székelység, hivatalnokok sat, minden rangkülönbség nélkül busan kettőnként lépdelve, mintegy a menet által is mutatva, hogy ez egy oly ünnepély, melyre a fájdalom minden osztályzás nélkül egyformán hívott meg. A piaci nagy kath. templom ajtaja fekete posztóval bevonva, felül a gr. Széchenyi ősi czimere állott, két felől e jelmondat: „e nagy temetkezés fölött a két hon gyászban áll“, benn a templom csaknem merőben feketébe vonva, középen állott a nagy ravatal számtalan gyertyákkal világítva, 24 kardos és sastollas kalpagos vidéki és városi ifjútól körülveve. A nagy requiemet tartá a helybeli plebános több lelkészekkel. Az istenitisztelt után hasonló renddel mene az egész, mintegy 11 ezerre menő fiai és leányi e gyászoló honnak, fel a reformátusok nagy templomába. Hol is helybeli ref. tanár t. Molnár János egy e kebel fájdalomhúrjain magasztos érzéssel játszó meglepőleg szép imát küldte fel a nemzetek Istenéhez, hön eszedve, hogy e nagyszerű csapat pótolja ki mindenható hatalmának fogva a nemzet szebb jövőjével, s tartsa meg köztünk elvesztett nagy hazánkia szellemét az idők hosszu során át! — Utána helybeli esperes t. Péterfi József ur tartá dicsőítő beszédét e nagy halott fölött, mely beszédnek Széchenyi István tettei egy részének elősorolása már elég érdekeltiséget kölcsönöz. A ref. templomban a karzat be volt vonva fekete posztóval, azon e jelmondat: „Emléke élni fog míg egy magyar leend.“ — A szósékké fölött két roppant zászló volt, egy fekete e jelmondat: „meghalt a test“, másfelől egy nagy nemzeti zászló fátyolozva, e jelmondat: „de él, és élni fog a szellem.“*) Ezt végezve viszont az egész ünnepélyes sereg hasonló menettel fölme a testvér román nemzet templomába, hol a román esperes a templom udvar előtti ajtóba fogadva a nagyszerű menetet, igen szépen megköszöné, hogy ezen általok is mélyen érzett fájdalom ünnepeséi az ő általok tartandó ünnepélyre is elemeként, kérvén ezután is a testvériséget sat, melyre B. A. hazánkia röviden válaszolva felajánlá az ezutánra még inkább megtartandó közös egyetértést és testvériséget, mely által könnyebben bordonzótá válnak még a szenvedések is. . . Itt is végig tartva a több oláh esperes és papok által segélt istenitiszteltet látni, a fákljak között a nagy piaczra az egész gyász-sereg, és ott egy csomóba téve a fákljakat, azoknak roppant lángja mellett eléneklé az egész tömeg a „Szózat“ első versét. — A templomokban is mindenütt igen szépen éneklé a helybeli iskola énekkara többek közreműködésével a Hymnust és Szózatot. A gyászünnepeken a hit különböző templomaiban végezte után egy szép számú része a hölgyeknek, egy város és vidék fainak az aranykereszt vendéglőbe gyűlőnek ebédre, hol a legnagyobb csenddel

*) Mily felséges emblema! ennél szebb gondolat aligha volt kimonóva Széchenyi emlékére. Szerk.

nácsba lett kinevezésétől legalázatosabban megköszönő, s annak el nem fogadhatását azzal indokolta, hogy őt 1848-ban letelejt esküje kötelezi. — Somsich Pál és ifj. Majláth György hírszerint szintén vonakodnak a birodalmi tanácsba lépni; Nikolics bárót pedig kedvezőtlen egészségi állapota tartóztatja a belépéstől.

— A mint a lapok írják gróf Thun és gróf Nádasdi a miniszteriumból kilépének. Az „Öst. Z.“ azonban a leghatározottabban ellenmond a gróf Thun kilépése felől hírek. Zsedényi és Máday a protestans ügy miatti fogságból szabadon bocsáttattak.

— A „Pesti Napló“-ból olvassuk: „Jehova és a magyarok Istenére mondom, ha kifejezem, hogy midőn a „Pesti Napló“ tegnapi számában a zsidókhoz intézett czikk fölirátát megpillantám, szemem örömeiben könyeztek; — ez nem szólamód, hanem való, s hogy ne? hisz hitrokonim, az oly üldözött zsidóságról emelt szót magyar, s a tölem forrón szeretett hazám legtekintélyesebb lapjai egyikén olvashattam! De ezen mámor csak percig tartott, a föliratot követő czikk olvasása közben könyeim jéggő váltak, mert — de következésnek kell lennem, nem az ifjonz író megczáfolni czélom, hanem az általa gerjesztett félreértések elhárításából kinyilatkoztatni akarom ezt: Származásunk és vallásunknál fogva „zsidó“ a nevünk, de polgári tekintetben — dacára annak, hogy számtalanon elvitatjuk tőlünk — magyaroknak tekintjük magunkat; osztozunk honunk örömeiben, s szívünk mélyéből érezzük a hazánkat érő csapásokat. Kimondhatlan fájdalommal érezzük mi is Széchenyi István elhunytát, s ha érte részünk-ről itt Pesten gyászisteni-tisztelet létrejön, nem a felriasztó „egy pár keserű szó“ eredménye ez, hanem mert a „legnagyobb magyar“ iránt tartozó kegyeleti kötelességünket leróni akarjuk. Tudjuk azt is, miszerint ezáltal kijelentjük a világ színe előtt, hogy mi magyarok vagyunk, s ha az alkalmat arra elmulasztjuk, erkölcsi öngyilkosok leszünk. — Pest, 1860. máj. 13-án Schwarzer József.

— A zágrábi honfiak halás érzelmeik kifejezése végett azon nemes magyar hölgyek iránt, a kik a horvátországi szükekködők érdekében fáradoztak, — a segélyösszeg átnyújtói által gyönyörű virágbokréta, nemzeti szalagból kötött csokorral küldöttek vissza Pestre, Battyány Antonia grófnő neve alatt. (P. H.)

— Megjelent Thali Kálmántól egy kötet költemény „Kárpáti kúrt“ czim alatt. Thali a legifjabb nemzedékből legkitűnőbb költői hivatással kérkedhetik. Versei zengzetesek, rimelése szép, s formája változékony, eleven és folyékony. Sokszor látszik műveiben azon önkivételsszerű költői elragadtatás, mit Plato mint költői tulajdonságot kiemelt; tekintünk meg például „Szókenél kezdetem“ című költeményét. A munka a szerzőnél kapható Prezen Uőti út 91. sz. a. — Ára 1 uforint.

— Dresdenből a „Schiller-és Tiedge-alapítvány“ gyarapítására rendezendő általános német nemzeti lotteria főegyletől egy felhívás küldött be hozzánk, melyszerint az érdemes közmunkáros osztály felszólítottak, hogy a vállalatot iparszorgalmuk kiesziményeivel szintén támogatni sziveskedjenek. Az ajándékok meg e hó folytán beküldendőek e czim alatt: „An das Haupt-Bureau der allgemeinen deutschen National-Lotterie für die Schiller- und Tiedge-Stiftungen. Dresden.“

— Tordán, május 16-án. A „Koloszvári Közlöny“ 39-dik számában az üdvözlő gróf Széchenyi Istvánért Tordán május 10-kén megtartott gyászünnepegy közlésében ez áll: mintha az ezen ünnepegyre az itteni casinóba egybegyűlt nőölvasó-egylet az én vezérletem alatt indult volna el az egyházba. Az igazság érdekében, s félreértések kikerülése végett kötelességem érzem magam nyilvánítani, mikép az egész nőölvasó-egylet, s vidéki hölgyközösségem nem én, hanem az azt egybehívó szellem — a közfájdalom érzete vezérelte. Szükség esetében sem lettem volna talakodó, levén az említett egyletnek más rendes elnököje. — Ha a közlőt ismerném, őt kértém volna meg ezen nyilatkozatom közlésére, így pedig tek. szerkesztő urat egész bizalommal magam kérem föl.

B. Kemény Borbára.

— A kolozsvári piaci templom körüli épületek lebontására (V. közl.) Özv. gróf Bethlen Pálné 400 frt, Korbul Gergely 400 frt, B. Bornemisza János 315 frt, gr. Csáki György 210 frt, dr. Csiki Sámuel 240 frt, Simon Elek 210 frt, Pékei Lajos 200 frt, eszmadia cseh 200 frt, magyar szabó cseh 200 frt, Szentpéteri Imre 150 frt, gr. Kornizs Sámuel 120 frt, gr. Kornizs Ferencz 100 frt, gr. Lázár Miklós 100 frt, gr. Bethlen Kamilló 100 frt, öz. Teleki Pálné 100 frt, b. Nopcsa Ferencz 100 frt, Paget János 100 frt, Nagy Elek 100 frt, Macskási Róziáné 100 frt, Koncz Dániel 100 frt, Abrahám Antal 80 frt, kerekcs cseh 62 frt, Krömer Ferencz 60 frt, Dobokai Ferencz 60 frt, Tompa János 60 frt, öz. Silling Jánosné 60 frt, Vikol Lajos 60 frt, gr. Kornizs Miklós 50 frt, gr. Kornizs Ádám 50 frt, gr. Lázár Kálmán 40 frt, Zeyk Sándor 40 frt, Veszprémi László 40 frt, Medgyesi Ignác 40 frt, Antal Mihály 40 frt, Gut János 40 frt, német szabó cseh 40 frt, timár cseh 40 frt, Meskó Antal 40 frt, Varga Dániel 24 frt, Furman Antal 24 frt, Koncz Imre 22 frt, Kerekcs Márton 16 frt, Csiki Mihály 10 frt, Bezivoy György Hunyad megyei 10 frt, Kru-pauer Ignác 5 forintot. Az előbbiekkől 32,382 forint.

Kolozsvári piaciár. Május 17-ikén 1860. — Bécsi mérője osztrák becsben. Tiszta búza 3 ft 71 kr. — Elegy búza 2 ft 73 kr. — Rózsa 1 ft 69 kr. — Árpa 1 ft 26 kr. — Zab — frt 96 kr. — Törökbuza 1 ft 89 kr. — Pityóka 1 ft — kr. Marhahús fontja 14 kr uj pénzben.

Politikai hírek.

— A „Kr. Z.“ máj. 10-ki híre szerint, a magentai herceg (Mac-Mahon) a császár hívására Párisba jött, s Napoleonnal kétórás beszélgetés után Lillebe visszatért. A nevezett lap szerint, a belga határokonki parancsnokló tábornoknak a császárral értekezés figyelemre méltó oly perczben, midőn Victor Emanuel bekebelezési politikáját Szciziliára is ki kezdi terjesztetni.

— A császár és császárné nizzai utja őszre van halasztva. Az udvar 17-kén Fontainebleauba megy, a császár juniusban utazik a chalonsi táborba, később az udvar átköltözik Plombièresbe, s utóbb, ha az események békésebbekké alakulnak, Biarritzba.

Marseille, május 13. A „hajóhadí Moniteur“ jelenti: a

földközi-tengerbeli hajóhad egy távolra eső, de még köze nem tett küldetést kap, lehet, hogy a keletre megy, hol az uralkodó izgatottság tán a hatalmak közbenjárását igénylendi.

Páris, május 10. Bármennyit mondanak is ellene, — úgy mond a „K. Z.“ levelezője, — bizonyos mégis, hogy a keleti kérdés nem sokára hivatalos uton fog napirendre kerülni. Egy nagy éjszakai hatalom képviselője nem rég egy magán salonban kérdezve lón, vajjon igaz-e, hogy Franciaország, Oroszország és Ausztria megakarnak a keleten osztozni: „közönségnél“ így hangzott a válasz, „egy odavetett szót akaratnyilvánításnak vesznek s ezt már határozatnak. Tulteszik magukat minden nehézségen s a fönnforgó esetben p. o. feledik, hogy Oroszország és Ausztria éppen nem állnak oly baráti viszonyban egymás irányában, hogy közös vállalatra lehetne gondolni. Aztán azt sem veszik tekintetbe, hogy Párisban a kérdések rendszeren már jóval előbb szoktak tárgyalás alá vétetni.“ Az említett diplomata e nyilatkozata által tehát az új keleti bonyodalmak valószínű-lenségének kelle kimutatattania; de a társalgás folytán mégis nem egy dolog merült föl, mi egészen másként hangzott. Így bizonyos „társalgások“ folytatása e tárgyról mégis meg lón engedve, elismertetvén, hogy Konstantinápoly s az ennek birtoka iránti igények képezik a főnehézséget, s hogy ezért javo-solva van, szabad várost alakítani belőle. Általában a terv főgon-dolata az, a török hagyatékából több önálló királyságot alkotni.

— London, május 12. A „Times“ írja: Anglia rokonszenve Szcizilia iránt a közlők volt rövid idejű összekötetés emléken alapul. Mi Nápolytól jobb kormányzatot vagy Szcizilia elszakadását kívánjuk. Kártékonyabb volna egy új urügy Franciaország és Ausztria beavatkozására.

London, május 12. Az alsóház mai ülésében Russell lord kijelenté, hogy St. Pierre-nek Franciaország részéről történendő erődtitesei nem foglalnak magukban szerződési meg-segést. — Anglia alkalmilag nyilvánítja már azon ohaját a francia kabinetnek, hogy Sa vo y a semleges részei katonailag meg ne szállassanak, míg az átengedés kérdése elintézve nem lesz.

— Bécs, május 14. A „Neueste Nachr.“ egy Nápoly-ból f. hó 12-ről kelt hiteles külfölből eredt sürgönyt közöl: A turini kormány által adott azon biztosítás dacára, miszerint Garibaldi expedícióját meggátolandja, ez utóbbi mindenki szemei előtt fegyverekkel ellátott s a szárd hajóraj szemel-látára kiindult. F. hó 11-én a szabadcsapatbeliek két hajó-lán megérkeztek s Marsalában kiszállottak. A királyi hajók élénk tüzeléssel fogadták őket; azonban azt két óráig főkelle fuggeszteni, mert ebben angol gőzösök által meggátoltattak, azon ürügy alatt, hogy nekik a szárazra kiszállott tiszteket kell fölvenniök. Ennekfogva a kiszállás lelesítették. A királyi csapa-tok a kiszállót csapat ellen indultak. A sürgöny ezen szava-kat teszi hozzá: „Ez egy újabb tengeri rablási tény, egy állí-tólag barátságos hatalmasság oltalma alatt.“

Bécs, máj. 14. A Pressehez Nápolyból érkezett leg-újabb kelti tudósítás szerint állítólag Garibaldi és emberei-nek Marsalánál kiszállása után hajó közl kelttől a királyi tengerészek fenekére löttek, egyet pedig elfogtak.

Azon hir, hogy Garibaldi Calabria partján szállott ki, — írja a „B. H.“ — még semmi újabb tudósítás által sem lett megerősítve; most egy bécsi lap, a „Neueste Nachrichten“ kapott állítólag hiteles forrásból egy tudósítást, mely a folebbi hirt teljesen alapatlannak tünteti föl, állítván: hogy Garibaldi egyenesen Szcizilia nyugati csucsnak tartott s Mar-salában, egy huszonegy ezer lakossal bíró városban kiszállt. A nevezett lap sürgönyének a kiszállás részleteire vonatkozó adatok mindenesetre nagy valószínűséget kölcsönöznek. Ezek szerint Garibaldi a maga hajójával — mely némely tudósítá-sok szerint egészen hét hajóra szaporodott föl, melyek Tos-cana különböző partjairól folyvást szedtek föl önkényeseket — f. hó 11-én érkezett Marsala elé, s az ott örökös nápolyi hadi-hajók által élénk tüzeléssel fogadtattott, úgy hogy két órai ten-geri harczer fejlődött ki, de melyet a mindenütt sürgőförgő angol hadihajók félbeszakítottak. Ezeknek sürgős dolguk levén a ki-tőbben, t. i. angol tiszteket kellvén födeléztetükre fölvenni, nem vesztegelhetének télen nézőkül ellen apróságos verekedés mi-att, s közéjük mentek a tusázó hajóknak s elvégezték dolgukat, azaz: míg az angol tiszteket fölvevék, Garibaldi egész hadcsa-patával együtt partra segíték, hol ez azonban tüstént a kir. csapa-tokkal találkozáván, még ugyanazon nap a tengeri harczer után egy szárazsi utkövetet volt kénytelen kiállni. Ezek a nevezett lapnak adatai, mint fennebb is látszik, melyek közt legkülönö-ssebb azon szerep, melyet az angol hajóparancsnok játszott. Vajjon az angol kabinet meg fogja-e őt ez „önhatalmi tetteit“ utólagosan szigorúan róni? vajjon elmegy-e ismét tüstént a nápolyi angol követ, mint a mátrózok esetében, a királyhoz, mentegetőzni a minden felelősségen fölül álló eset miatt?

— Páris május 10-diki tudósítások szerint a közönség figye-lmét kizárólag Garibaldi expedíciójára foglalkodtatja. A har-czosokat szállító hajók, továbbá az utnak indított harcosok és fegyverek számáról folyvást a legutóbbi s ellenkezőbb hírek keringenek. Az „Ind. belg.“ legújabb tudósítása szerint Garibaldi 27 ezer fegyvert vitt magával. Az expedícióra vonatko-zólag Párisban közbeszéd tárgya volt még: hogy a Genuában székelő nápolyi konzul tiltakozott a piemonti hatóságok túrel-messége ellen, melylyel az expedíció készülődését s utraszál-lását elnézte; továbbá, hogy a francia kormány az angoltól hi-vatalosan fölvilágosítást kért volna a Garibaldinak adott segélyt illetőleg, sőt hogy a császár személyesen érkezett Cowley lordal s értésére adta az azgl diplomatának, hogy ha Anglia támogatandja az olasz egységet, készen lehet rá, hogy Franciaország kárpótást fog követelni; végre a börzén tudni akarták, hogy a touloni flotta parancsot kapott Szcizilia felé evezni, és hogy a parancsnok levélbe zárt titkos parancsot vitt magával. Mennyi igaz van abban a hivatalos fölvilágosítás-kérésben, nem tudhatjuk, de annyi bizonyos, hogy a fölhivatalos lapok, jelesen a Patrie, most már háározottabban gyanasítja Angolországot, nem szűnik meg hibáztatni Garibaldit, az expedíciót, mely az olasz ügyet compromittálja és dicserni Cavour gróft az expedíció elé gördített akadályokért. A Patrie azonkívül, hogy legtöbb tudósítást hoz Garibaldiról, saját véleménye elmondásában is a legbőbeszédűbb, sőt még azt a fáradságot is veszi magának, hogy más lapokkal is csizakodjék Garibaldi miatt. A Patrie szerint: „Kétségtelen, hogy a szciz-

liai események komoly zavarba ejtendik a piemonti kormányt. Cavour grófnak egész bölcsesége és tapintata igénybe van véve, hogy megküzdjék a helyzet nehézségeivel, melyet a túlságos buzgólkodók annyira terhesse tettek.“ „Garibaldi na k, hogy e merész vállalatot végrehajtsa, sok pénzre volt szüksége. Egy marseillei tudósítás szerint a genuai banknál három millió ér-tékű bankjegyet váltott aranyra. Ezen aranypann kellett Garibaldi expedíciójának megindulni. Ki adta e pénzt? A közel ese-mények fel fogják talán világosítani.“

— Garibaldi egy levélben teszi közzé elhatározását, hogy Szciziliába indul; e levél így hangzik:

„Biztatni, segíteni kell a bátor férfiakat, s szaporítani kell az elnyomás ellen harcolók számát. A szciziliai fölkelést nem-csak Szciziliában kell segíteni, hanem mindenütt fegyvert kell ragadni, valahol legyőzni való ellenség van. En nem tanácsol-tam a fölkelést, de miután szciziliai testvéreink felkeltek, köte-lességemnek tartom segítségükre menni. Harci jelszók: Olaszország és Victor Emanuel.“

Garibaldi expedíciójáról az „Opinione“ egy szemtanu előadása után, következő részleteket hoz:

„Mélyen megható pillanat volt az elindulás. A férfiak egy pompás tavaszi eső. Genuától pár órányi távolságra eső, a ten-ger partján álló villában gyűltek össze. Mintegy 2000-en lehet-tek, mint nekem mondták, — annyi igaz, hogy a tóres kertnek minden lugosa és sctánya önkényesek csoportjaival volt tele, kik löszer és fegyvercsomagokkal terhelve, halkan lépegettek a tenger felé, hogy a hajóra szálljanak, mely reájok készen várt. Mindnyája komoly volt. Semmi kiáltás, semmi éljen, semmi tettetett lelkesedés! — azonban minden arcon az elhatározott akarat és szilárd meggyőződés kifejezése volt olvasható. Csak később majd a sik tengeren akarta Garibaldi parancsszavát hal-latni; tervét ekkorig senkinek se árulta el, habár azt szemei-nek szikráiból lehet kivenni. Reggel 3 órakor léptek hajóra, a tenger rendkívül csendes volt.“ Garibaldi a l d i egyetlen fiait is magával vitte, sajnálva, hogy nincs még tíz fia, kiket ma-gával vihetne. Giorgio Manin, a volt velencei elnök fia is a tá-bornok követői közt van, még pedig közvetlen segédjei közt. Egyébiránt annyian voltak az ajánlközök, hogy a tábornoknak válogatnia kellett.

— Az „lad. belg.“-nek írják Genuából, május 8-dikáról: „Azon három hajóhoz, mely Genuából indult, Livornóból még kettő csatlakozott, magrakva önkényesekkel. Még más expedi-tiók is vannak készülöben. Garibaldi önkényeseihez még mintegy 250 katoná és tiszt állott, kik a toskánai ezredékből valók s a genuai helyőrséghez tartoztak. Mihelyt a hajóra értek, levetették a királyi egyenruhát, s a Garibaldi embereinek posztó nadragával és széles kalapjával cserélték ki. Vasárnap folytán még mintegy 150 katonát, kiket, miután helyet nem kaptak, a carabinierik utólrtek, s mint szökevényeket kísérték vissza Genuába. Ez utóbbi városban mindenki úgy vélekedik, hogy „bármint üssön ki e vállalat, az olasz függetlenségi harc tör-ténetében a legszebb tettek közé fog tartozni.“

Turin, május 11. Az „Unione“ egyik cikkében ezt mondja: Nem Európa, hanem Franciaország egyedül néz sanda szemmel Piemont nagybombadására. Innen erednek azon végtelen üzemek, melyekkel nekünk küzdenünk kell. A villa-francei békekötés után Anglia szolgálatai sokkal többet hasz-náltak nekünk, mint Franciaország fondorlatai, és Közép-Olasz-ország annexiója is Anglia erkölcsi támogatása nélkül alkalm-sint lehetlen leendett. Mi nem fogjuk Ausztriát Velencében megtámadni; de fegyverkezünk kell Ausztria beelgyedése ellen azon harciba, melyet Rómával és Nápolylyal bizonyosan vívnunk kellend. Cavour politikája a helyett, hogy előre haladna Olaszországban, megállapodni szándékozik. — A „Gazz. di Milano“-nak írják Turinből, hogy a nápolyi kormány kijelen-tette volna az angol kabinetnek, miszerint a nápolyi sereg azonnal egyesülni fog a pápával, mielőtt Garibaldi utnak indul.

— Néhány nap óta Romagna és Modena végvidé-kein nagy katonai mozgalom tapasztalható. Egy nap sem mulik el, írja a „Tr. Z.“ anélkül, hogy részént Modenából részént Lombardiából jelentékeny csapatoköltyök ne érkezének Ro-magnába. Mint látszik, a piemonti kormánynak az a szándéka, hogy a pápai határszelen a határvidékek felől egy erős hadtes-t állítson föl, és már beszédelek is egy huszonöt ezer emberből álló táborról, mely e terület megszállására volna szánva. A csapatok közt az a hir, hogy Cialdini tábornok a romagnai csapatok parancsnokságát át fogja adni Fantinak, kinek helyét a hadügyminiszteriumban aztán Durando fogná betölteni. Általános a hit, hogy a dolog még a jelen nyár folyamában véres összeütközésre fog kerülni a pápai és talán a nápolyi csapatokkal is. Megjegyzendő, hogy a piemonti sereg korábbi elbizottsága és győzelmi reménye ez utóbbi időben és nevez-tesen mióta a csapatok főparancsnokságát Lamoricière tábornok átvette, igen alázálta, s már is sokan aggodalommal tekintenek a jövőre.

— Mint az „Independ.“ írja, Lamoricière a pápai serget nemzetiségök szerint akarja rendezni. Lesz bajor, francia, írboni, sib. legio. az osztrákok száma mintegy 3000, a bajoroké 2000 emberre rug.

— Piacenza, május 9. Azon hirre, hogy a püspök visz-szatért, a nép a püspöki palota előtt összecsdült, lerántotta a czimert s a főpiazcon elégette.

— Nápolyból igen aggasztó hírek érkeznek Bécsbe. Azon nem kételkednek, hogy a kir. kormány képes a fölkelést elnyomni, úgy látszik azonban, biztos adatok érkeztek arra nézve is, hogy nem csak Szárdinria, de Franciaország is elő-mozditja a fölkelést. A francia sajtó czikkei által itt el nem ármittatják magokat. Ezen sajtó, úgy mondanak, mi gyakran kárhözátott vállalatokat, hogy elfodja a pártfogást, melyben azokat a tuileriai kabinet részesítette. Azt még egyelőre nem hiszik, hogy Franciaország és Piemont között titkos szerződés volna, mely a Muratok visszahelyezésére vonatkoznék; azt azonban hiszik, hogy előbb-utóbb ily kötés történhetik, föltéve, hogy Franciaország megadja Szárdiniának a díjat, mit ez majd kíván.

— Moldovaországban a katolikus papságnak meg-titlatott a pápa kiközösítő levélét a templomokban folóvasni. Bukarestben is hasonló tilalmat várnak. A „B. J. B.“ a kö-vetkező megjegyzéssel közli ezt: „Habár ez országban semmi különös törvény meg nem tiltja az államhatóság előleges enge-délye nélkül a pápa bullái-, brevei- és más kibocsátványainak

